

SZOCIÁLIS ÉS MUNKAÜGYI MINISZTERIUM

MÉZESKALÁCS-SÜTŐ

KÖZPONTI SZAKMAI PROGRAMMODUL

KÉSZSÉGFEJLESZTŐ SPECIÁLIS SZAKISKOLAI TANULÓK

SZAKMAI KÉPZÉSÉHEZ

AJÁNLÁS

2009

**Készült a
Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet munkacsoportjában,
gyógypedagógusok és speciális szakiskolai pedagógusok közreműködésével**

Jóváhagyási szám: 18246-4/2009. (10.16.)

1. A KÉPZÉS SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE

A központi szakmai programmodul

- a közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló többször módosított 1993. évi LXXVI. törvény,
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló módosított 2003. évi CXXV. törvény,
- az Új Országos Fogyatékosügyi Programról szóló 10/2006. (II.16.) OGY határozat,

valamint

- a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III.23.) OM rendelet,
 - az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II.26.) OM rendelet,
 - a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló többször módosított 243/2003. (XII.17.) Kormány rendelet,
 - a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V.20.) OM rendelet és a módosító 1/2006. (VI.29.) OKM rendelet,
 - a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 2/2005. (III.1.) OM rendelet,
 - a nevelési intézmények működéséről szóló többször módosított 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet,
 - a közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti-műszaki követelményeiről szóló 19/2002. (V.8.) OM rendelet,
- alapján készült.

1.1 A modul bevezetésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a hatályos közoktatási törvény 17.§, 30.§ és a 127.§-aiban szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus, illetve más szakember végezheti.

A képzés eredményessége érdekében biztosítani szükséges a tanulók sérülés-specifikumából fakadó sajátos képzési igényeinek megfelelően a szakember-ellátottságot az alábbiak szerint:

- szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár,
- egyéb szakirányú képzettséggel rendelkező szakemberek,
- a pedagógiai munkát segítő gyógypedagógiai asszisztens,
- a fogyatékosághoz esetlegesen társuló egyéb problémák ellátása érdekében pszichológus, szociális munkás, szakorvos (egyéni szükséglet szerint).

A program eredményes megvalósításához gyógypedagógiai tanári végzettséggel rendelkező pedagógus munkájára van szükség. 4 fő oktatásához 1 tanár az ideális.

A szakoktató eredményes munkájának feltétele, hogy megfelelő szakmai felkészültség mellett rendelkezzen gyógypedagógiai alapismeretekkel (valamint lehetőleg gyakorlattal az értelmileg akadályozott tanulók nevelése-oktatása terén).

Javasolt a Ktv. 1.sz. mellékletének a „Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak iskolában és kollégiumban” szerint egy fő pedagógiai asszisztens, vagy gyermek- és ifjúsági felügyelő alkalmazása.

A értelmileg akadályozott (közepesúlyos értelmi fogyatékos) tanulók osztály és csoport létszámának kialakításában a hatályos közoktatási- és szakképzési törvény rendelkezése szerint:

- az osztálylétszám 6 – 10 fő
- a szakmai gyakorlati foglalkozáson a csoport létszáma max. 4 fő/oktató.

Tárgyi feltételek

A **szakmai elmélet** oktatását a szakképző intézménynek kell ellátni, a következő feltételek megvalósulásával:

- szaktantermek a komplex szakmai elméleti oktatáshoz;
- osztálytermek az egyéb óratervi elméleti tantárgyak oktatásához.

A **szakmai gyakorlat** oktatásának feltétele:

- **iskolai tanműhely** a szakképző intézményben.
Ennek hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás tanműhelyi feltételeiről.
- **külső munkahely**, integrált munkaerő-piaci gyakorlathoz*

A gyakorlati munkatevékenység az iskolai, e célra kialakított gyakorlólhelyen (tanműhelyben) illetve a képzési idő egy részében megfelelő személyi segítők biztosításával (pl. csoportos gyakorlat vagy egyéni munkahelyi gyakorlat program során) **a helyi lehetőségek alapján**, külső gyakorló helyen (gazdálkodó szervezetnél, egyéni vállalkozónál) szervezhető. Iskolai körülmények között a legalapvetőbb ismeretek elsajátítása után a gyakorlati órák (fokozatosan emelkedő) egy részén hasznos, és javasolt valós helyszínen tölteni. Amennyiben erre szervezési okokból nincs mód, ajánlott egy-egy hetes munkahelyi gyakorlatot iktatni az iskolai foglalkozások közé, ahol valódi helyszínen, konkrét esetek megoldása közben figyelhető meg a fiatal munka végzése, munkához való viszonya.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tanórai foglalkozások esetében a választott tantárgy illetve a foglalkozás jellegének megfelelő feltételek szükségesek.

Szükséges eszközök. Anyagok

A tananyag elsajátításának feltétele a jól felszerelt gyakorlólhely.

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető tanműhely szükséges, a tanulók testméretének megfelelő, ergonómiai szempontoknak is megfelelő, kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Kívánatos, hogy megfelelő számú, jó minőségű munkaeszközzel, és amennyiben szükséges balkezeseknek készült eszközökkel legyen a tanműhely felszerelve.

Eszközigény: tűzhely sütővel, szagelszívó, mosogató, hűtőszekrény, mérleg, sütőlap, tepsi, gyúrótábla, sodrófa, ütőfák, kiszúró formák, tálak, tálkák, tányérok, szita, habverő (kézi-gépi), írókás zacskó, fóliahegesztő.

Szemléltető eszközök:

- a népi mézeskalács-készítéssel kapcsolatos fotók, albumok,
- a tananyagban szereplő technikákkal készült tárgyak (az alkotás fázisainak bemutatására),
- szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok.

Audiovizuális eszközök: fényképezőgép, filmfelvevő, diavetítő, diafilmek, diák, DVD lejátszó, DVD-k, magnetofon vagy CD lejátszó CD (pl.:”relaxációs zene”), Játék tér, játék tár DVD hagyományok Háza 2008 (oktatási segédanyag)

Védőruha, munkaruha: A mézeskalács-sütő (és általában a konyhai munkák) munkák során szükséges a védőruha (kötény, köpeny, gumikesztyű, hőszigetelő védőkesztyűk, védősapka stb.) használata, ezt a fiatal tanulmányai során megtanulja használni, és önállóan, a munkahelyi előírások szerint alkalmazni.

A gyakorlati oktatás dokumentálására ajánlott a Gyakorlati oktatási csoportnapló vezetése. (A.9033-72/A.B.C Tü. Nyomtatvány erre a célra van rendszeresítve)

A tanulószereződés vagy együttműködési megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi feltételeit a gazdálkodó szervezet biztosítja, és kijelöl egy kapcsolattartó személyt.

1.2 A tanulók felvételének feltételei

A szegregált iskolai rendszerű képzésbe azok a tanulók vehetnek részt, akik a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság jogerős szakvéleménye alapján értelmileg akadályozottak (középsúlyos értelmi fogyatékosok), a 16. életévüket betöltötték és egészségi állapotukban a képzéssel kapcsolatos egészségügyi kizáró tényező nem áll fenn.

Egészségügyi és munka-alkalmassági vizsgálat szükséges az élelmiszerekkel foglalkozó dolgozók számára előírtak szerint, (élelmiszerekkel, vegyszerekkel kapcsolatba kerülőknek feltétlenül szükséges a megelőző orvosi vizsgálat és alkalmasság), az esetleges allergén, pszichés stb. tünetek váratlan megjelenésének elkerülésére.

2. A MODUL MEGNEVEZÉSE ÉS CÉLJA

2.1 A modul megnevezése

Mézeskalács-sütő központi szakmai programmodul készségfejlesztő speciális szakiskolai tanulók szakmai képzéséhez.

2.2 A képzés célja

A **Mézeskalács-sütő szakmai képzés célja**, a fogyatékossgal élő, elsősorban az értelmileg akadályozott (SNI) tanulók részére a mézeskalács-sütő tevékenység bemutatása, megtanítása, gyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása és önálló ill. részben önálló- alkalmazása.

Az iskolai rendszerű képzés célja összességében a szakmai követelmények teljesítésén túl magában foglalja a *nevelési célokat*: a személyiség formálását, a szocializációs funkciókra való felkészítést is – a szakmával összefüggő társadalmi gyakorlat megismertetésével.

A képzés *pedagógiai és szakmai céljai* értelmileg akadályozottak esetén – az egyéni igényeknek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs célokat is tartalmaznak. Ezen célok megvalósítását a képzés során fejlesztő foglalkozások, szocializációs programok segítik.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, felzárkóztatásra, az eszköztudás, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetés megtanulására, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentésére irányul.

A felkészítés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai kompetenciák megszerzésével egyéni képességeik alapján – szegregált, védőmunkahelyen végzett munkán túl – ép emberek között, a nyílt munkaerőpiacon (gazdálkodó szervezetnél, egyéni vállalkozónál) a fiatalok egyéni megsegítéssel felnőttként munkát vállaljanak.

2.3 A résztvevők köre

A programmodul elsősorban a sajátos nevelési igényű (SNI) *értelmileg akadályozott* tanulók iskolai rendszerű szegregált szakmai képzéséhez készült. Azonban felhasználható az értelmileg akadályozott fiatalok integrált szervezési formában történő képzéséhez, valamint a gyengébb képességű tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) illetve halmozottan sérült fiatalok életkezdésre és munkába állásra felkészítéséhez is.

3. KÖZVETÍTENDŐ ÉRTÉKEK, KÖVETELMÉNYEK

3.1 Közvetítendő értékek

Alkalmazkodó képesség fejlesztése

- Ismerje a területet, ahol tevékenykedik, tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.

Egészséges életmódra nevelés

- Törekedni kell a kitartó, folyamatos munkavégzésre, a megfelelő testi fejlettség elérésére. (Fizikai állóképesség)
- Sajátítsa el a fiatal az egészség megóvásához szükséges egészségügyi alapismereteket, az alapvető higiéniai szokásokkal együtt.
- Mindennapi élete és munkája során törekedjen az egészséges és a tiszta, környezetszennyezéstől mentes életmód megjelenítésére, megtanulására és közvetítésére.

Szociális beilleszkedésre nevelés

- A magatartást szabályozó viselkedésformákat kell kialakítani és megszilárdítani.
- Ismerje meg a különböző élethelyzeteket, a fiatal fokozatosan tudjon megfelelni a rá váró (képességeikhez mért) feladatok elvégzésére.
- Úgy kell megismertetni vele helyzetét, hogy lehetőleg elfogadja azt, és segítséggel képes legyen társaival megfelelően együtt dolgozni. Tudja emberi kapcsolataiban az egyet nem értést kezelni, és kevésbé sérüljön a vitákban. Forduljon bizalommal szűkebb- és tágabb környezetéhez amennyiben segítségre van szüksége.

Érzelmi nevelés

- Szükséges, hogy végzett munkáját szeresse, tevékenysége eredményét képes legyenek magáénak érezni, érzelmileg kötődjön társaihoz, tanáraihoz, nevelőihez, ami a munkavégzés folyamatában nélkülözhetetlen számára.

Szépérvék fejlesztése

- A szépre és jóra való fogékonyság kialakítása és fejlesztése.
- A népművészeti tárgyak és a népi hagyományok megismerése, a bennük rejlő értékek megismerése (népdalok, néptánc, népi kerámia, szövés) és megjelenítése munkáiban.
- Segítséggel tegye vonzóvá környezetét, tudjon dolgozni megfelelően előkészített helyszínen és munkaeszközökkel.
- Vegye észre, hogy a rend és tisztaság a szűkebb és tágabb környezetet széppé teszi.

Munkára nevelés

- Kialakítandó a rend igénye, a rend megteremtésének és fenntartásának, valamint megőrzésének képessége.
- A tervezett munkakövetelmények teljesítése valamint a vezetői utasítások figyelembevétele egyaránt fontos legyen számára.
- A társakkal való együttműködés elvárható szinten legyen jelen mindennapi munkavégzésében.

Testi nevelés

- A mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen munka- és egészségvédelmi ismeretek, szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség kialakítása és fenntartása is cél.
- Fontos, hogy kialakuljanak az egészséges életmódhoz tartozó higiénias szokások, és a fiatal a maga szintjén vigyázzon egészségére. (Lehetőleg kerülje a káros szokások kialakulását, alkohol, dohányzás, mozgásszegény életmód, stb.)

3.2 A szakmai programmodul teljesítésének követelményei

A szakmai programmodul elvégzését követően:

- Legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok, és a személyes higiéniaira vonatkozó előírások betartására.
- Ismerje meg a mézeskalács-sütéshez szükséges alapanyagokat, felhasználási lehetőségeket, segítséggel, illetve aki arra képes, önállóan tudja a mézeskalács-sütés műveleteinek sorrendjét, szakaszait (előkészítés, gyúrás, pihentetés, sodrás, szaggatás, sütés, díszítés, csomagolás, tárolás), ismerje és alkalmazza az egyes részfolyamatok mozdulatait, eszközeit, és minél önállóbban végezze a megtanult munkafolyamatokat.
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje és tartsa be az elemi udvariassági szabályokat, és azt megfelelően alkalmazza is munkája során.

A fiatalban tanulmányai során kialakulnak a társas együttélés alapvető szokásai, ismeretei, önkiszolgálási szintje lehetővé teszik számára a viszonylagos önállóságot.

Az ismert hely és személyek megnyugtató háttérrel jelentenek számára, lassan megismerve a tágabb környezetet is, ahol biztonsággal mozoghat, és bővülő ismeretei nyomán megnő a „kinti” (iskolán kívüli) világ iránti érdeklődése.

Az intézményben folyó több éves fejlesztő munka során kellő mélységben és alaposan kell kialakítani a fiatal munkához szükséges képességeit, valamint biztosítani kell az egyéni korrekciót is. (Tanár irányításával jól begyakorolt rutinnal végzett tevékenységet kell gyakorolni, ami a későbbiekben a biztonságosan végzett munkát segíti.)

Az értelmileg akadályozott tanulók a nyílt munkaerő-piaci beilleszkedése érdekében az iskola szakmai programjába a helyi igényeknek megfelelően beépíthető a **Munkahelyi Gyakorlat Program** teljes egészében, vagy részben. A program segíti a tanulók számára elsajátítani a munkavállalóvá váláshoz szükséges ismereteket és magatartásformát.

A munkahelyi gyakorlatba való bevonás feltételei:

- egyfajta minimális kommunikációs képesség, mely elvárható a felnőtt munkavállalók között,
- munkatársi kapcsolatok: alá - fölérendelési viszony ismerete,
- kritika elfogadása,
- alapvető közlekedési ismeretek, közlekedési kultúra,
- tájékozottság a helyi közlekedésben (munkahely megközelítése, a munkahelyen belüli helyszínek megközelítése),
- munkahelyi szabályok, elvárások betartásának képessége,
- alapvető munkahelyi viselkedéskultúra,
- munkafegyelem, önfegyelem,
- kellő motiváció.

A **Mézeskalács-sütő** szakmai felkészítés mellett, azt kiegészítve, (amennyiben a körülmények megfelelőek) a tanulók eredményesen tanulhatják a háztartásban szükséges, későbbi felnőtt életüket segítő ismereteket (**Háztartástan**).

4. A KÉPZÉS STRUKTURÁJA - A SZAKMAI PROGRAMMODUL SZERKEZETE

4.1 A képzési idő

A modul teljes tananyagtartalmának feldolgozására javasolt idő két tanév, a két szakképzési évfolyam.

Évfolyamok száma: 1/11. évfolyam
 2/12. évfolyam

4.2 A képzés tartalma

A mézeskalács-sütő képzés elméleti és gyakorlati képzésből áll. Az iskolai rendszerű oktatásban a szakmai oktatás kiegészül a közismereti tantárgyak oktatásával.

Közismereti tantárgyak:

- Osztályfőnöki óra
- Anyanyelv és kommunikáció
- Számolási és mérési gyakorlatok
- Társadalmi ismeretek
- Életvitel és egészséges életmódra nevelés
- Testnevelés és sporttevékenység

Kötelező szakmai tantárgyak:

- Komplex mézeskalács-sütő szakmai elméleti alapismeretek (anyagismeret, technológia, munka-, környezet- és balesetvédelem)
- Szakmai alapgyakorlatok (iskolai tanműhelyben)
- Szakmai gyakorlat (integrált munkahelyi gyakorlat)*

Szabadon választható kötelező szakmai tantárgyak:

- Nyári összefüggő gyakorlat
- Az iskola szakképzési célú helyi szakmai programja
- Munkába állást segítő ismeretek és gyakorlatok c. tantárgyi program

Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások

Megjegyzés: * az egyéni igények és a helyi lehetőségek függvényében

4.3 A szakmai programmodul beillesztése a képzésbe

A képzési idő alatt a program alapvető gyakorlati és a feltétlenül szükséges elméleti ismereteket nyújtja a mézeskalács-sütő munkákról, heti 4x4+3 óra. (a)

Kötelező egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs óraszám 15 % (Ktv. 52§. 6.)

A készségfejlesztő szakiskola működésére, a tanulók jogállására a Munkaerő-piaci Alapból történő támogatásra tekintettel csak akkor vonatkoznak a speciális szakiskolák rendelkezései, ha a tanítási év átlagában legalább heti (a szakképzésre vonatkozó rendelkezés szerint!) 15 óra gyakorlati képzésben vesznek részt a tanulók. (Ktv. 27§. 11.)

Amennyiben egyedi, szervezési okokból a szakképzési órakeretet a mézeskalács-sütő modul oktatására fordított idő nem éri el, a fennmaradó óraszámokban lehetőség van más, az önálló életkezdésre felkészítő program keretében a háztartásban, a csomagolás, illetve, a helyi sajátosságoknak megfelelő modul oktatására is (takarítás, információs eszközök használata stb.).

Az elméleti és gyakorlati órák javasolt aránya: 20 – 80 %.

4.4 A modul tartalmának elsajátítására javasolt időkeret

A képzés javasolt óraterve heti bontásban

A tantárgyak (tananyagegységek) megnevezése	1/11.	2/12.
	évfolyam	évfolyam
	Ktt.	Ktt.
	óra/hét	óra/hét
Közismereti tantárgyak		
1. Anyanyelv és kommunikáció x	1	1
2. Számolás és mérési gyakorlatok x	1	1
3. Társadalmi ismeretek x	1	1
4. Életvitel és egészséges életmódra nevelés x	1	1
5. Testnevelés - sporttevékenység x	2	2
Szakmai tananyagegységek (tantárgyak)		
6. Szakmai elmélet (tetszés szerinti modul)h		
a. változat		
b. változat	1	1
c. változat	2	2
7. Szakmai komplex elmélet. Anyagismeret, eszközismeret,		
a. változat	5	1
b. változat	2	2
c. változat	1	1
8. Szakmai gyakorlat (tetszés szerinti modul) h.		
a. változat		
b. változat	4	4
c. változat	8	8
9. Szakmai gyakorlat – Mézeskalács készítés		
a. változat	16	16
b. változat	12	12
c. változat	8	8
Összesen: tantervi kötött óraszám	27	27
Szabadon tervezhető órák		
Egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs órakeret (logopédia, tánc-drámajáték, ábrázolás, ének-zene, az	(4,5)	(4,5)

<i>önálló életvitel támogatását célzó iskolai helyi szakmai program; munkába állást segítő alapismeretek és gyakorlatok)</i>		
<i>Egyéni fejlesztés órakerete (korrekció, képességfejlesztés, információs eszközök-, irodatechnikai eszközök használata stb.)</i>	(1,5)	(1,5)
Tanulói összes óraszám	33	

x: Tematikáját a központilag kiadott kerettanterv tartalmazza, amelyhez néhány témát javasolunk a modul sikeres elsajátításához.

Rehabilitációs foglalkozásokra felhasználható órakeret 15% (4 óra/hét)

Egyéni fejlesztésre felhasználható órakeret 5% (1,5 óra/hét)

Helyi igények szerinti modulok feldolgozására felhasználható órakeret

a – b – c változat tetszés szerint a helyi lehetőségek figyelembe vételével választható

A modul (a. változat) tartalmának elsajátítására javasolt éves időkeret

Tantárgy	Ajánlott óraszámok			
	<i>heti</i>	1. szakképzési évfolyam	2. szakképzési évfolyam	Összesen évi óraszám
Közismereti képzés tantárgyai	<i>6</i>	216	216	432
Komplex szakmai elmélet	<i>5</i>	180	180	360
Szakmai gyakorlat	<i>16</i>	576	576	1152
Összesen:	<i>27</i>	972	972	1944
Egyéni fejlesztés	<i>1,5</i>	54	54	108
Egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs	<i>4,5</i>	162	162	324
Összesen:	<i>33</i>	1188	1188	2376

Megjegyzések az iskolai rendszerű képzés tervezéséhez

Iskolai rendszerű oktatás során a gyakorlati témák oktatása a közoktatási törvény létszámhatárokra vonatkozó melléklete szerint értelmileg akadályozott tanulók esetében szegregált oktatás során maximálisan 4 fős; tanulásban akadályozott tanulók esetében maximálisan 6 fős csoportlétszámnak megfelelően történhet. Integrált oktatásszervezési formában ideálisan 1-2 értelmileg akadályozott, max. 2-3 tanulásban akadályozott tanuló részvételével alakítható a csoport létszáma.

5. A TANANYAG TÉMAKÖREI

5.1 A modul tartalmának elsajátításához témakörönként javasolt óraszámok (elméleti és gyakorlati órák összesen)

Témakörök							
sor- szám	megnevezés	Évfolyamonkénti ajánlott óraszámok					
		1/11.évfolyam			2/12.évfolyam		
		a.	b.	c.	a.	b.	c.
1.	Anyag- és eszköz ismeret, csomagolás, tárolás	70	44	34	56	42	30
2.	Mézeskalács készítés technikája	342	260	160			
3.	Mézesbábok készítése.	200	150	100			
4.	Ütőfás mézeskalács készítés				200	150	110
5.	Mézespuszedlik, mézescsemegék				150	110	70
6.	Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése				170	130	80
7.	Ismétlés, rendszerezés, felkészülés a vizsgára*	72	40	30	108	72	34
Óraszám összesen (elméleti és gyakorlati)		684	504	324	684	504	324

Megjegyzés:

*A 2/12. évfolyamon 7. témakörben felkészülés a vizsgára óraszámai magukba foglalják a vizsgaremek készítését (melynek elkészítési ideje egyénileg eltérő lehet).

5.2 Javaslat a témák tananyagának feldolgozásához

1. témakör

Anyag- és eszközismeret, csomagolás, késztermék tárolás*

1/11. évfolyam

- Mézeskalács-sütő mesterség története/ Hagyományokhoz, ünnepekhez illő mézeskalácsformák megismerése.
- Méz és mézeskalácsosság/ A méhek élete, méz és termékeinek ismerete.
- Anyagok, eszközök/ A mézestészta készítéséhez szükséges anyagok és eszközök megismerése, megtanulása, csoportosítása. A csomagolás eszközei, a csomagolás funkciója (tartósítás, higiéniai ok, esztétikai stb.). Mintagyűjtemény megtekintése.

Elvárt teljesítmény:

- Csoportosítsa az anyagokat (ismerje tulajdonságait) és az eszközöket (ismerje használatukat).

2/12. évfolyam

- A csomagolás anyagai, funkciója, raktározása/ Csomagoló anyagok és elnevezésük: celofán, folpack, kötözőszalag, cellux, stb. A csomagoláson feltüntetendő adatok (készítés dátuma, a termék összetétele, a felhasználhatóság időpontja). Tárolási feltételek.

Elvárt teljesítmény:

- Válassza ki a megfelelő anyagot a csomagoláshoz.
- Sajátítsa el a fóliahegesztő és az olló balesetmentes használatát.
- A mézeskalácsot ízlésesen, szépen tudja becsomagolni.

- Tájékozódjon a termékhez kapcsolódó információk (címkék) alapján.

2. témakör

Mézeskalács-készítés technikája*

1/11. évfolyam

- Mézeskalácstészta összeállítása/ Az anyagok és eszközök kiválasztása után, mézestészta készítése: anyagok mérlegen való kimérése, tojás fertőtlenítése, szétválasztása mézestészta összeállítása segítségével, gyúrás.
- Sodrás művelet/ Mézestésztaból sodrási eljárással mézesfigurák készítése, gyakorlása.
- Nyújtás, kiszúrás/ A pihentetett mézestészta újragyúrása, nyújtása és formával való kiszúrása.
- Díszítés magokkal/ A kiszúrt mézestészta olajos magvakkal való díszítése, a megadott minta szerint. Egyszerű minta készítése, gyakorlása.
- Díszítés rátéttel/ Rátétészta készítése: az összeállított, pihentetett mézestészta kinyújtása nyújtófával, lisztezett gyúrotáblán, formával való kiszúrása, bekenése tojással, sodrása, majd a mézestészta díszítése.
- Díszítés magvakkal és rátéttel együtt/ A kinyújtott és kigyúrt mézestészta díszítése magokkal és rátéttel kombinálva.
- Sütés/ A már megismert mézeskalács-készítés technikája után (sodrás, kiszúrás, díszítés), a mézestészta kisütése önállóan felügyelet mellett.
- Írókázás/ Íróka-máz készítése fertőtlenített tojásfehérjéből és többször átszitált porcukorból. Íróka zacskó készítése. Írókázás gyakorlása papíron: pötty, vonal. Gyakorlás után a kész mézeskalács díszítése íróka-mázzal, minta szerint.
- Hibajavítás/ A nem megfelelő állagú mézeskalácstészta hibájának kijavítása önállóan, segítséggel.

Elvárt teljesítmény:

- Tudja kiválasztani az anyagokat, eszközöket.
- Ismerje a mérleg használatát.
- Állítsa össze a mézestésztát (önállóan, segítséggel).
- Készítsen mézesfigurákat egyszerű csigavonal követésével, ecset használatával.
- Kiszúróformákat tudja csoportosítani alkalmaknak, ünnepeknek megfelelően.
- Ismerje fel az olajos magvakat.
- Használjon tojást, ecsetet.
- Rátétészta készítésénél, tudja a különbséget a sima mézestészta és a rátétészta között. Alkalmazza a sodrási technikát.
- Ismerje a próbasütést és a sütő- berendezést.
- Ismerje, tudja a sütési időt és tartsa be.
- Fokozott elővigyázatosság és felügyelet mellett önállóan süsse meg a mézeskalács tésztát.
- Ismerje és tudja a szükséges tojásfehérje és porcukor mennyiségét (arányát), ismeretei szerint készítsen írókamázatot.
- Ismerje fel a mézestészta hibáit (túl kemény, túl laza) és tudja a javítási eljárásokat.

3. témakör

Mézesbábok készítése*

1/11. évfolyam

- Baba, huszár, szív, tányér készítése mézeskalács tésztából/ Sablon készítése, forma lerajzolása kartonra, ollóval kivágása. Mézestészta készítése, pihentetése, kinyújtása, sablon tésztára tétele és késsel való kivágása. Mézesbáb díszítése a megismert és megtanult írókázással. Sütés, szárítás, csomagolás, gyakorlása.
- Baba, huszár, szív, tányér készítése cukortészttal./ Sablon készítése. Cukortészta készítése: cukorból, vízből szalakálból, lisztből főzéssel. Hűtés, összekeverés, nyújtás, sablon körbevágása, sütés.
- Festés/ Ételfestékekkel való befestése. Szárítás, írókázás, szárítás, csomagolás.

Elvárt teljesítmény:

- Tudja a mézestészta anyagait és mennyiségének összeállítását.
- Készítsen írómázat és írókazacskót.
- Gyakorlás után írókazzon meg a mézesbábot.
- Használja szakszerűen az ollót és a kést.
- Cukortésztát készítsen a megadott recept szerint önállóan, felügyelet mellett.
- Legyen elővigyázatos a sütésnél. Tudja a balesetet megelőzni.

4. témakör

Ütőfás mézeskalács-készítés*

2/12. évfolyam

- Ütőfás mézeskalács-készítés/ Készítsen ütőfás mézestésztát, pihentetés után nyújtsa ki. Az ütőfának megfelelő méretre vágja ki, mintázza, nyomkodja, tegye sütőlemezre és süsse meg. Csomagolás, gyakorlás.

Elvárt teljesítmény:

- Tudjon a már megismert és megtanult módon mézestésztát készíteni.
- Tudja a sima mézestészták közötti különbséget.
- Képes legyen irányítással önállóan dolgozni.

5. témakör

Mézespuszedlik, mézescsemegék*

2/12. évfolyam

- Mézespuszedlik készítése/ A recept szerint a mézestészta-puszedli készítése, formázása, sütése, bevonása.
- Mézes csemegék készítése/ A megmaradt mézeskalácshoz ízesítők hozzákeverésével mézes csemege készítése.
- Makron/ Makron recept alapján történő elkészítése.

Elvárt teljesítmény:

- A recept szerint készítse el a puszedlit.
- Ismerje fel a megmaradt mézeskalács felhasználását és abból új ízletes csemegét készítsen.

6. témakör

Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése*

2/12. évfolyam

- Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése/ Papíron a térbeli mézeskalács megtervezése (forma, minta szerint). Mézestészta készítése, kivágása sablonnal (díszítés magokkal) sütés, írókázás, összeállítás, szárítás, csomagolás, minta alapján. Gyakorlás önállóan.

Elvárt teljesítmény:

- Tudja, a már megismert és megtanult alaptészta készítésének műveleteit, ügyelve az esetleges hibákra.
- Tudjon sablont készíteni és használni.
- Alkalmazza a megismert díszítési technikákat (tetszőlegesen a tanuló ízlésének megfelelően).
- Ismerje a sütést, a tűzhelyet. Ismerje a csomagoló anyagokat.
- Balesetmentes, önálló munkavégzéshez, rendelkezzen megfelelő tudással.

A modul oktatása során - a fokozatosság szem előtt tartásával – lehetőleg minden területtel, munkaeszközzel, munkafolyamattal ismerkedjen meg a tanuló, ez biztosítja a későbbi rugalmas és zökkenőmentes munkavégzést.

***A korábbi tanulmányok során megszerzett tudás felelevenítése és rendszerezése minden esetben megelőzi az új ismeretek közlését.**

5.3 Javaslat a közismereti tantárgyak tananyagának feldolgozásához

Az új ismeretek tanulása minden esetben a tanultak ismétlésére, rendszerezésére épül, azt fejleszti, bővíti.

Az alábbiak nem tekinthetők teljes körű tematikáknak, arra szolgálnak, hogy az intézményben használt helyi tantervet kiegészítve célzottan segítse a modul elsajátítását.

Közismereti tantárgy	Témakörök	Megjegyzés – módszertani ajánlás
Anyanyelv és kommunikáció 1óra/hét 36 óra/év	<i>Beszédfejlesztés</i> Szókincsbővítés a modulban szükséges fogalmakkal. Igazodjon el a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Tudjon adott szóval mondatot alkotni. Tudjon kérdést feltenni.	A beszéd fejlesztése minden tevékenység végzése közben feladat. A tanár folyamatosan kísérje beszéddel a végzett munkát, és a tanuló is lehetőség szerint közölje szóban is hogy mit, és miért cselekszik. A szituációs játékok is támogatják a beszéd fejlődését. Az anyanyelvi tanóra legyen élményszerű, ami emlékezetes és mintát ad a tanulóknak.

	<p><i>Írás</i> írás gyakorlása, vonalvezetési gyakorlatok, írás-készség fejlesztése. Személyes adatok, aláírás, rövid önéletrajz írása kézzel, esetleg számítógépen.</p> <p><i>Olvasás</i> Szavak, rövid mondatok olvasása, értelmezése. Tárgykép, szöveg egyeztetése. Képaláírások olvasása.</p> <p><i>Értő olvasás</i> Rövid mondatok, információk értelmezése. Piktogramok, egyszerű jelek, táblák (pl. közlekedési táblák) értelmezése. Feliratok, megnevezések elolvasása, értése.</p>	<p>Az önálló írás a tanulók többségének gondot jelent, de a lehetőséget keresni kell a készségek fejlesztésére.</p> <p>Az olvasási gyakorlatokat célszerű a modullal kapcsolatos témakörökben végezni. A biztos munkavégzés egyik feltétele az egyszerű szövegek elolvasása, értelmezése (pl.: sütemény receptjének elolvasása, megértése).</p> <p>A modullal kapcsolatos feliratok, megnevezések, jelzések ismerete, egyszerűbb tájékoztatók (nyitva tartás, hírek, tv műsor stb.) elolvasása, megértése. Egyszerűbb írásbeli feladatok, utasítások megértése (pl. munkabeosztás stb.)</p>
<p>Követelmények 12. évfolyam végére:</p>	<p>Tudjon az adott szóval (segítséggel) mondatot alkotni, kérdésre válaszolni. Egyéni képességeinek és adottságainak megfelelően ismerje fel a betűket, rövid szavakat, mondatot olvasson el és értelmezzen. Ismerje a mindennapi életben legfontosabb szimbolikus jelzéseket, piktogramokat és legyen képes utasításaik szerint cselekedni. (Veszélyt jelző feliratok, információkat adó jelzések stb.)</p>	
<p>Számolás és mérési gyakorlatok</p> <p>1 óra/hét 36 óra/év</p>	<p><i>Számolási gyakorlatok</i> Tapasztalatok a mennyiségekről és azok egymáshoz való viszonyáról. - Mennyiségek felismerése, összehasonlítása, viszonyítások.</p> <p><i>Tárgyak formai tulajdonságai, térbeli viszonyok</i> Különböző. mértani formák felismerése, megnevezése. Tájékozódás egyre tágabb környezetben (síkban, térben)</p>	<p>Változatos feladatok a gyakorláshoz, feladatlapok megoldása kis segítséggel ill. önállóan. A pótlások gyakorlása jól előkészíti majd a munkát. Pl. Hány tojás hiányzik a dobozból? Egészítsd ki a sort, hogy 12 legyen belőle stb.</p> <p>A tárgyak tulajdonságai és forma szoros kapcsolata (pl. a használt kiszűrőformák alakja, nagysága, becslés: hány formát tudok a tésztából készíteni?) A térbeli viszonyok folyamatos ismétlése, gyakorlása.</p>

	<p><i>Pénzkezelési gyakorlatok</i> A pénznemek felismerése, megnevezése, Vásárlóértéke (nagyságrend) értékek viszonyítása.</p> <p><i>Mérések</i> A mérések gyakorlása, összetartozó mértékegységek, összehasonlítása. Becslések.</p> <p><i>Időbeli tájékozódás</i> Tájékozódás a naptárban. Évszakok, hónapok, a hét napjai. Az óra ismerete. Sütési idő. Munkaidő, pihenőidő. Munkabeosztás. (-tól, -ig használata)</p>	<p>Valódi pénz használata javasolt a feladatmegoldásokhoz. Szituációs gyakorlatok, vásárlás prospektusok segítségével.</p> <p>A majdani munkához szükséges mértékegységek (mennyiségek) becslése, megnevezése. Pl.: fél kiló porcukor, 5dkg fahéj, 1 literes tej. 2,5 dl-es, 5 dl-es joghurt, 1 kg-os 2 kg-os liszt stb.</p> <p>Születési idő, napi dátum, keltezés, szavatossági idő leolvasása, akkor fogyasztható-e? meddig használható stb. Tészta pihentetési ideje, stb. Munkaidő beosztása, pontos munkakezdés, stb.)</p>
<p>Követelmények 12. évfolyam végére:</p>	<p>Legyenek alapvető tapasztalatai a mennyiségekről és azok egymáshoz való viszonyáról. Legyenek elemi tapasztalatai a tárgyak kiterjedéséről, térbeli elhelyezkedéséről. Legyen képes alapfokon ismerni a pénz értékét és azt fizetőeszközként segítséggel felhasználni, árjegyzékről tájékozódni. Alapfokon tájékozódjon az idő fogalomkörében és az óra használatában.</p>	
<p>Társadalmi ismeretek 1 óra/hét 36 óra/év</p>	<p><i>Hivatalos ügyintézés</i> Közintézmények, funkciójuk, közhasznú létesítmények és azok használata.</p> <p><i>Munkahelyi ügyintézés</i> Munkaviszonnal kapcsolatos teendők munkaügyi fogalmak. Munkafegyelmi kérdések.</p> <p><i>Az adó és a közpénzek</i> A fizetésből mit vonnak le, miért? Mi a közpénzek szerepe? Az egészségügyi intézmények igénybevételeinek feltételei, az eü. intézmények működése.</p> <p><i>Jogok és kötelességek</i> A társadalom működésének eszközrendszere, funkciója</p>	<p>Tanulmányi séta az intézmények megismerésére. Helyzetgyakorlatok.</p> <p>A munkavállalással kapcsolatos ismeretek és a fogalmak tisztázása. Önéletrajz szóban - írásban</p> <p>A témával kapcsolatos ismeretek, fogalmak tisztázása. Szövegek értelmezése. Intézménylátogatás. Fontos tudnivalók az eü. szolgáltatásainak igénybe vétele.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó fogalmak tisztázása. Intézménylátogatás, élmények</p>

	<p>(rendőrség, bíróság, büntetés-végrehajtás,) A törvényesség betartása, segítség kérése. Törvények, szabályok.</p> <p>Alapvető társadalmi együttélési szabályok, illem, udvariasság.</p>	<p>megbeszélése, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Udvariassági szabályok gyakorlása közlekedés közben (ülőhely átadása,) sorban állás ügyintézéskor, orvosi váróteremben, bankban stb.</p>
<p>Követelmények 12. évfolyam végére:</p>	<p>Irányítás mellett legyen képes használni a közszolgáltató és közintézményeket.</p> <p>Igazodjon el a legfontosabb társadalmi szabályokban, értelmi szintjének megfelelően ismerje legalapvetőbb törvényes jogait és a legfontosabb törvényi szabályokat, ismerje a törvények megszegésének lehetséges következményeit.</p> <p>Értelmi képességeihez mérten ismerje meg a közlekedés legfontosabb szabályait, kiemelten a saját élete és testi épsége szempontjából legfontosabb szabályokat.</p> <p>Tanuljon meg segítséget kérni, érdekeit megvédeni.</p>	
<p>Életvitel és egészséges életmódra nevelés</p> <p>1 óra/hét 36 óra/év</p>	<p><i>Egészséges életmód</i> Az egészséges életmód fogalma. Az egészséges táplálkozás, az étkezés kultúrája. Az ember és környezete, lakáskultúra, tisztaság, rendezettség. A személyi higiénia, a serdülő- és felnőttkor higiéniai problémái. Káros szenvedélyek.</p> <p><i>Párkapcsolatok</i> A kultúrált magatartás szabályai a fiúk és a lányok barátságában. Barátság – szerelem – szexualitás. Kapcsolatteremtés. Ismerkedés, illemszabályok. A család, a család funkciója. Élettársi, házassági viszony, az együttéléssel kapcsolatos fogalmak.</p> <p><i>Aktuális témák:</i></p>	<p>A helyes napirend fontossága, mozgásigény, szabadidő kultúrált eltöltése, Egészséges táplálkozás, tápanyagok, mennyiségi és időbeli korlátok, (pl. este ne egyen zsíros, nehéz ételeket, ne egyen sok édességet stb.) Tágabb- és szűkebb környezet tisztaságának fontossága. Testápolás, szépségápolás, ápolt, divatos megjelenés módja. A káros szenvedélyek kialakulásának megakadályozása, (alkohol, dohányzás, kábítószeres)</p> <p>Esetmegbeszélés, közösen látott rövid filmek megbeszélése, élmények elmondása, vélemény elmondása. Szituációs gyakorlatok.</p> <p>Terhesség, gyermekvállalás, védekezés - fogamzásgátlás, nemi úton terjedő betegségek (kezelése)</p> <p>Állami- egyházi- és személyes</p>

	<p>Közösségi, közéleti aktivitás. Ünnepek, a kapcsolódó szokások. A felmerülő napi problémák, kirívó esetek megbeszélése, állásfoglalás, a saját vélemény megfogalmazása.</p>	<p>ünnepek. A kapcsolódó szokások, ételek, öltözködés stb. Kritika, önkritika megfogalmazása, (helyzetgyakorlatok, közös színház- és mozi látogatás, élmények megfogalmazása)</p>
<p>Követelmények 12. évfolyam végére:</p>	<p>Tudjon célokat megfogalmazni, igyekezzen ezt elérni. Ismerje az egészséges életmód legfontosabb feltételeit. Legyen képes önmagát a lehető legkisebb segítséggel ellátni. Figyelje testének, szervezetének változásait. Párkapcsolataiban az elvárható normák szerint viselkedjen, ismerje a szükséges egészségügyi szabályokat. Legyen képes elkerülni a helyzetét kihasználni próbáló rossz szándékú emberek zaklatását. Kerülje a káros élvezeti cikkek és drogok fogyasztását. Ismerje az ünnepek jelentőségét, a szokásokat. Legyen képes közvetlen környezetében személyes ünnepeken örömet szerezni. Legyen képes munkájának, cselekedeteinek értékelésére, fogadja el a kritikát, próbáljon viselkedésében változtatni, ha szükséges.</p>	
<p>Testnevelés és sporttevékenység</p> <p>2 óra/hét 72 óra/év</p>	<p><i>Gimnasztika, rendgyakorlatok</i> Mozgássorok rendszeres végzése, zenére, ritmusra.</p> <p><i>Kondicionáló gyakorlatok, erősítő gyakorlatok</i> A munkavégzéshez szükséges állóképesség fokozása.</p> <p><i>Sport tevékenység</i> A helyi viszonyoknak megfelelően, rendszeresen végzett mozgás.</p>	<p>Az egészséges életmód kialakulását segítő könnyű, mozgások végzése közösen. Munkavégzés közben, pihentető, lazító feladatok.</p> <p>Minden izomcsoportot megmozgató, erősítő mozgások, kondicionáló gépek, eszközök segítségével. Tartásjavítás.</p> <p>Ajánlott területek az úszás, kerékpározás és a kül. labdajátékok a lehetőségek szerint. Amennyiben megoldható kirándulások, túrázás is ajánlott.</p>
<p>Követelmények 12. évfolyam végére:</p>	<p>Törekedjen az utasításnak megfelelő gyakorlatok pontos végrehajtására. Javuljon mozgáskoordinációja, állóképessége, testtartása. Játékokban, sportban igyekezzen megtartani a megtanult szabályokat. Vegyen részt szívesen minden olyan mozgásban, ami nem kontraindikált számára. Alakuljon ki a szabadidő értelmes eltöltéséhez, egészségmegőrzéséhez szükséges sporttevékenységek, mozgások iránti igénye.</p>	

5.4 Gyakorlati oktatás

- *Külső munkahelyi gyakorlat:*

Az integrált munkahelyi gyakorlat kevésbé elterjedt képzési forma ma még Magyarországon. Noha a többségi szakképzés számára is példaértékű az ún. duális szakképzési modell, melynek értelmében a szakiskolai tanulók gyakorlati képzésüket valamely külsős gazdálkodó szervezetnél töltik, ez ma még csak kevés helyen valósul meg. A fogyatékos tanulók képzésében e forma még inkább kívánatos, hiszen ez egyben munkatapasztalat-szerzési lehetőséget is jelent a tanulók számára. Ennek során nemcsak a szakmai, hanem az állás sikeres megtartásához elengedhetetlenül szükséges általános munkavállalói kompetenciák megszerzésének lehetőségét is biztosítja ez a fajta gyakorlati képzés.

Ezért ajánljuk, hogy a képzők térségükben keressenek olyan potenciális munkaadókat, akik fogadják a tanulókat a képzés ideje alatt. Ez a képzési forma a munkahelyi gyakorlatot biztosítók számára is előnyös: a munkaadót nem terheli semmilyen kötelezettség a Szakképzési törvényben megállapított tanulói juttatásokon felül, és a Képző pedagógiaileg képzett kísérőt biztosít a 2-3 fős tanulócsoportok mellé. Ugyanakkor a tanulók valóságos körülmények, követelmények között sajátíthatják el a szakmai alapfogásokat úgy, hogy a munkavállalás teljes felelősségével még nem kell megbirkózniuk. Célszerű a gyakorlat helyszínét úgy kiválasztani, hogy a tanulóknak legyen módjuk közlekedési eszköz használatára is. A munka közben célszerű más munkavállalói ismereteket is elsajátíttatni a tanulókkal. (pl. jelenléti ív használatát, munkahelyi alá-fölérendeltség, munkatársi viszonyok, munkahelyi ügyintézés, munkavállalói kötelezettségek és jogok, munkaidő pontos betartása stb.)

Célszerű a képzés időtartamára együttműködési szerződést kötni, amelyben a tanulói juttatások (munkaruha, étkezés, stb.), az oktatás munkarendje, a kapcsolattartás módja stb. szabályozásra kerülhetnek.

A külső gyakorlati oktatás ajánlott heti óraszám minimum heti 6 óra, melyből kettőt az utazással és előkészületekkel kapcsolatos tevékenységre lehet fordítani, hiszen ezek is tudatosan tervezett részei a képzésnek (l. munkavállalói kompetenciák elsajátítását segítő szociális képzési modul).

- *Iskolai szakmai gyakorlat:*

A külső munkahelyi gyakorlati képzésnek ki kell egészülnie alapozó iskolai gyakorlattal, amelynek során a tanulók kontrollált körülmények között, lépésről-lépésre lebontva ismerkedhetnek meg a technológiai sorrenddel, az eszközök, használatával, stb. Az iskolai gyakorlat ajánlott óraszám heti 6 tanóra.

(Iskolai tanműhely hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás tanműhelyi feltételeiről.)

5.5 Munkavállalást segítő szociális modul

Az értelmi akadályozott emberek képessége a munkaerőpiac folyton változó igényeihez való alkalmazkodása korlátozott. Számukra speciális képzésre van szükségük ahhoz, hogy elsajátítsák az aktuálisan elfogadott szociális (társas közegben való) viselkedést, kellő rugalmassággal rendelkezzenek a változó elvárások elfogadására, és hogy ezeknek megfelelően viselkedjenek.

A munka kulcsfontosságú tényező e tekintetben, mert képessé teszi az egyént gazdasági szükségletei kielégítésére, személyközi kapcsolatait fejlesztésére és egy egészséges énkép kialakítására.

A munkavállalást segítő szociális oktatási program, amely – elsősorban a munkahelyi – társas viselkedés szabályait dolgozza fel komplex módon tananyagában. E képzési anyag önálló egységként, illetve szakképzési modulprogramok kiegészítő tananyagaként is elsajátítható.

A program fő célkitűzése, hogy az értelmileg sérült emberek számára olyan kompetenciák elsajátítását biztosítsa, melyek birtokában integrált munkahelyen dolgozhatnak.

Ezek a képességek azt a célt szolgálják, hogy segítsék az egyén:

- szolgáltatásokban és lehetőségekben való részvételét egy adott ország egyenjogú állampolgáraként és/vagy a társadalmi környezet tagjaként;
- alkalmazkodását az adott társadalmi környezet szabályaihoz és értékeihez;
- szerepelvárásoknak való megfelelést;
- kommunikációs készségeinek fejlesztését;
- a másokkal való kapcsolathoz szükséges készségek elsajátítását;
- a társadalmi és a személyes autonómia kialakítását és fejlesztését.

Ezek az alapvető képességek szükségesek ahhoz, hogy az értelmileg sérült emberek és közösségük elfogadott, egyenrangú tagjaiként élhessenek, dolgozhassanak, és részt vehessenek a közösségi életben. E kompetenciáknak az egyén életének minden területén szerepük van.

A program elsajátítását követően a résztvevők legyenek képesek:

- megérteni a munka jelentőségét a felnőtt életvitelben, a társadalmi szerepvállalás fontosságát, („fontos vagyok”);
- önállóan közlekedni a munkahelyre;
- pontosan megérkezni a munkába;
- a munkaruha, védőruha helyes használatára;
- a munkatársak üdvözlésére, a munkatársi hierarchia elfogadására;
- az utasítások, szabályok betartására;
- tájékozódni a jelzések alapján;
- a munkahelyi rend fenntartására, a technológiai sorrend követésére;
- biztonságos és fegyelmezett munkavégzésre;
- együttműködésre a munkatársakkal;
- a bírálat, kritika elfogadására;
- önálló munkavégzésre, szükség esetén segítség kérésére;
- a (minőségi) elvárásoknak való megfelelni tudásra;
- megfelelő tempójú, hatékony munkavégzésre;
- az eszközök, gépek biztonságos használatára;
- figyelmes és pontos munkavégzésre;
- a munkaterület és –környezet tisztán tartására;
- udvarias, barátságos viselkedést tanúsítani;
- a magántulajdon tiszteletben tartására;
- betegség, akadályoztatás esetén a megfelelő intézkedések megtételére;
- adminisztrációs, regisztrációs köteleességek ellátására;
- a munka, a pénz értékének megértésére, pénzkezelésre;
- a munkavállalói jogok és köteleességek ismeretére, alkalmazására.

A képzés során a rendszeres munkavégzés válják a résztvevők belső igényévé.

5.6 Szabadon választható programok

A szabadon választható kötelező szakmai tantárgyak tartalma kiegészítheti a kötelező szakmai tantárgyak tananyagtartalmát. A kiegészítést a szakmai program tartalmazza.

A szabadon választható kötelező tantárgyak sorába beletartozik az iskola és a környezet sajátosságainak figyelembevételével készített helyi program.

A nem kötelező tanórai foglalkozások a tanulók érdeklődése és igénye szerint szervezhetők. E törvényileg biztosított (helyileg változó) óraszám keretén belül tervezhető a felzárkóztatás, tehetséggondozás, speciális és kiegészítő ismeretek elsajátítását szolgáló foglalkoztatás.

A szabadon tervezhető óraszámok a szabadon választható szakmai tantárgyak óraszámait jelölik.

5.7 Javaslat a rehabilitációs foglalkozásokra és egyéni korrekcióra, képességfejlesztésre fordítható órakeret felhasználására. Heti 4+1,5 óra (144+44 óra/év)

A fenti célra fordítható órakeret a helyi lehetőségeknek megfelelően, változatosan használható nagyon hasznos idő.

Ebben a keretben van lehetőség az egyéni foglalkozásokra (pl. logopédia) ill. kiscsoportos foglalkozásokra, ahol a tanuló egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésekben részesül. Amennyiben a tárgyi- és személyi feltétel biztosított hasznos a számítástechnika oktatása, gyakorlása.

Ajánlott a drámajáték keretén belül a szituációs játékok, helyzetgyakorlatok végzése, fejlesztő játékok tanulása, ezeken az alkalmakon fejlődik a közösségi norma, társas kapcsolatok erősítése, szabálykövetés, betartása.

6. MÓDSZERTANI AJÁNLÁSOK

6.1 A képzés jellemzői:

- A képzés *gyakorlatorientált*, differenciált, személyiségközpontú; (tantárgyszerkezet, tananyagtartalom, tananyag feldolgozásának módja);
- A képzés *fejlesztő jellegű*, ami a tanórai foglalkozások, kiegészítő programok során valamennyi képző és az igény szerint közreműködő egyéb szakemberek folyamatos, együttes munkája eredményeként érvényesül (habilitáció, munkába állásra, önálló életvitelre felkészítés);
- *Speciális pedagógiai, módszertani eljárások alkalmazása.*
-

6.2 Módszertani javaslatok:

- A tanév megkezdésekor történjék meg a fiatalok felmérése (P.A.C. 2 vagy más, a képességek, részképességek felmérésére szolgáló módszerrel). Az egyéni képességek ismerete nagyban segíti, hogy az egyéni fejlettségi szint alapján ütemezhessék a tananyag elsajátítását.
- A speciális szakképzés célja az, hogy a tanuló magabiztosan mozogjon a munkára kijelölt terepen, megismerje az ott lévő eszközöket, berendezési tárgyakat, helyi viszonyokat és azokat a tevékenységeket, amiket majd végezni fog.
- A napi illetve heti munkabeosztás úgy készüljön, hogy minden tanulónak legyen lehetősége minden munkafolyamatot megtanulni és a gyakorlatban rutinszerűen alkalmazni.
- A munkafolyamat bemutatása után a tanuló önállóan dolgozzon, a tanár kísérelje figyelemmel és koordinálja a munkát.
- A munkakörben adódó minden tevékenységet meg kell tanulni, és el kell tudni végezni.
- A biztos tudás feltétele a mindig egyező és egyértelmű feladat és követelmény.
- Tudatosítsuk a fiatalban, hogy a segítségkérés és a feladatok ellenőrzése természetes, ne féljen jelezni gondjait.
- Ha elég időt és lehetőséget adunk a gyakorlásra kialakulnak és rögződnek a munkavégzés szabályai, a nyugodt, fegyelmezett munkavégzés segít a balesetek megelőzésében.
- Egy-egy nagyobb témakör befejezése után térjünk vissza a korábban tanultakhoz és ismételjük a „régén” tanultakat. Figyeljük meg, hogy könnyebben birkóznak-e meg a már tudott feladatokkal, van-e felejtés, mit kell aktuálisan gyakorolni.
- A szakmai elméleti- és a közismereti tárgyak tanítása során mindig a gyakorlati munkával összefüggésben, elsősorban a gyakorlati munkához és a hétköznapi teendőkhöz kapcsolódó ismereteket kapjon elsősorban a tanuló. Tapasztalat szerint a gyakorlathoz nem kapcsolódó elméleti ismereteket kis mértékben hasznosítja.
- A rendszeres munkába álláshoz való felkészülés, felkészítés érdekében a helyi igényeknek megfelelően a Munkahelyi Gyakorlat program és a Munkavállalói ismeretek és gyakorlatok körébe tartozó ismeretekkel bővüljön a modul.
- A tanuló teljesítményének értékelése folyamatosan történjen. Hasznos, ha a végzett munkafolyamat elvégzésének szintje, a végzett munka színvonala írásban is megjelenik. Erre egyik hasznos eszköz lehet a „teljesítmény tábla”, ez különösen akkor javasolt, ha több felnőttel van a fiatalnak munkakapcsolata, így nem csak az érintett fiatal kísérheti figyelemmel a rögzített feladatmegoldási szintet, de az együtt dolgozó is látja, hogy milyen teljesítményt várhat el a vele dolgozó fiataltól. Hasznos,

ha ilyen esetekben ezt is mód van rögzíteni, az esetleges negatívumokkal, pozitívumokkal.

Munkafolyamat	1. A-.B.	2.B.C.	3.D.E	4.F.G.
Mérési feladat, mérleg használata (beállítása, adott mennyiség kimérése, Helyrerakása)	09. 27. az eszközt jól kezeli,	09.15 figyelni kell a munkájára, mert nem biztos a számfelismerése.	09.18. nagyon lassan dolgozik. 09.27. már gyorsabban dolgozik.	09.21. megbízható
A tészta készítéséhez szükséges alapanyagok és eszközök előkészítése	10.03. már majdnem önálló, keveset kell segíteni. 11.30. önálló, megbízható.	10.25. nagyon alapos, megbízható.	10.17. inkább kisebb feladatokat kapjon, még segítségre szorul.	10.21. még hiányos a szükséges eszközök biztos felismerése
A tojással kapcsolatos ismeretek (fertőtlenítés, szétválasztása).	11.12. gyorsan, megbízhatóan dolgozik, de irányítást igényel.	11.14. a fertőtlenítést megfelelően végzi, de a feltörés és szétválasztás gyakorolnia kell.	11.02 ügyesen töri fel a tojást, de a szétválasztás még nem mindig sikerül.	11.07. bizonytalan kézzel nyúl a tojásokhoz, kicsúszik a kezéből.
Sodrás	11.14. nem szívesen végzi ezt a munkát	11.06. lassan, de precízen dolgozik	11.20. nem egyenletesen végzi a műveletet, a tészta vastagsága nem egyenletes.	11.17. állandó felügyelet mellett jól dolgozik.
Kiszúrás.	11.25. a megfelelő formát választja, de nem takarékos a kiszúrás.	11.08. nem nyomja elég erővel a formát, ezt még gyakorolnia kell.	11.23.	12.03.önálón, a lehetőségnek megfelelően szúrja ki a tésztát, kevés a „hulladék”.

7. A KÉPZÉSI EREDMÉNYESSÉG (MINŐSÉG) BIZTOSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

A szakképzés során folyamatosan szükség van az oktatás megfelelő (eredményes) és hasznos folyamatának ellenőrzésére.

Az iskola egyik partnere ebben a szülő, aki megfogalmazza igényét és elvárásait az iskolával szemben. Ez az igény minden esetben a realitáson alapuljon, hiszen a megvalósulás egyik legfontosabb eleme a reális célkitűzés. A szülők együttműködése a tanulók jó teljesítményének nagy fokban feltétele is. Ennek érdekében törekedjen az oktatási intézmény és a pedagógus a harmonikus szülő – iskola együttműködésre.

Partnert kell keresnünk tágabb környezetünkben is, hogy a tanulók az elsajátított ismereteiket, készségeiket a környezetüknek megmutathassák. Ezek a partnerek lehetnek társintézmények, esetleg az intézménnyel együttműködő üzletek, üzlethálózatok, ahol a tanulók szakmai gyakorlatot szerezhhetnek és a későbbiekben munkát kaphatnának. A munkavállalói ismeretek és magatartás elsajátítását segítő programmodul elvégzésével támogatjuk munkavállalóvá válásukat, tanulmányaik befejezését követő munkába állásuk lehetőségét.

Az oktatási intézmény (szakiskola) felelőssége az, hogy tanulói olyan képzést kapjanak, ami a későbbi életükben biztos ismeretekkel, kellő önismerettel és munkabírással készítik fel az önálló munkavégzésre.

A modul feldolgozására kerülő tananyag rugalmas, feltétlenül alkalmazkodnia kell a meglévő igényekhez. Támogatjuk az egyéni sajátosságok beépülését, egészségügyi és más körülmények figyelembevételével.

A határfok növelését segítheti a rendszeres és visszatérő vizsgálat a partnerek megelégedettségéről, nem utolsó sorban a tanulók véleményére is a lehető legnagyobb mértékben figyelemmel. (kérdőív, interjú, kerekasztal beszélgetés, stb.)

7.1 Ellenőrzés

Javasolt a képzés során a folyamatos és rendszeres ellenőrzés.

- Az ellenőrzés során több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- A fiatal minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a társak és a tanár értékelését tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2 vagy más) ismételt elvégzésével történik.
- Megvalósítható a kontroll úgy is, hogy félévkor egy – két részképességet mérünk, év végén pedig a teljes felmérést megismételjük. Ebben az esetben a későbbi teendők is jól láthatóvá válnak.
- A külső gyakorló helyen (munkahelyen) alkalmazott jelenléti ív (egyéb dokumentumok) vezetése lehetővé teszi hosszú távon is a munkaidő fegyelmezett betartásának, az elvégzett munka mennyiségének és minőségének ellenőrzését.

7.2 Mérés, értékelés

A speciális szakiskolai tanulmányok során folyamatos az értékelés. Alapvető fontosságú, hogy az értékelés szempontjai ismertek legyenek a tanulók előtt. (A szakmai programmodul ismertetése során több helyen jeleztük az értékelési javaslatokat.)

Mérés, értékelési módok:

- Az értékelés kiemelkedő pontja a szakmai gyakorlati foglalkozásokon, a gyakorlólhelyeken végzett munka értékelése (figyelemmel a munkaidő pontos megkezdésétől a kifogástalan munkavégzés befejezéséig).
- A mérés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2 vagy más) ismételt elvégzésével történik.
- Megvalósítható a mérés úgy is, hogy félévkor egy – két részképességet mérünk, év végén pedig a teljes felmérést megismételjük. Ebben az esetben a későbbi teendők is jól láthatóvá válnak.
- **A szakmai felkészítés a képzőintézményben szervezett vizsgával zárul.**

A tanulóknak a szakmai vizsgán számot kell adniuk az elsajátított szakmai elméleti és gyakorlati ismeretekből, balesetvédelmi ismeretekből. A vizsgán a tanuló a képzőintézmény által, a modul követelményei alapján összeállított gyakorlati feladatokat legjobb tudása szerint megoldja és megválaszolja az ehhez kapcsolódóan szóbeli kérdéseket.

A **gyakorlati vizsgán** a tanult főbb területek mindegyikén bizonyítják az elsajátított ismeretek alkalmazásának fokát. (Hasznos lehet az első év után is „vizsgát rendezni” a tanultakról.) Számot adnak a munkaműveletek pontos, biztonságos – a balesetmegelőzést szolgáló előírások betartásával történő – elvégzéséről.

A bírálat szempontjai között fontos a gördülékeny munkavégzés, de pl. a gyorsaság nem elsőrendű szempont.

Szóbeli vizsgán kommunikációs képességeiknek megfelelő módon kell számot adniuk a tanult témakörökben elsajátított tudásukról (adott anyagokkal, tevékenységekkel kapcsolatos ismeretek), balesetvédelmi és munkavédelmi, munkavállalási ismereteikről.

A vizsga fontos részét képezik a balesetek megelőzését célzó elméleti és gyakorlati ismeretek tudatos alkalmazása, valamint az adott munka elvégzéséhez szükséges és kötelezően alkalmazandó védőruha, védőfelszerelés kiválasztása és használata is.

A tanulók vizsgán nyújtott teljesítménye mellett javasolt figyelembe venni a képzés során kapott értékelések eredményeit is.

Végzettség

A Készségfejlesztő Speciális Szakiskola befejezésekor a bizonyítvány mellé Tanúsítvány csatolható a tanuló fejlődéséről, valamint javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható.

A Tanúsítvány javasolt tartalma:

- a tanuló azonosító adatai;
- a képző intézmény azonosító adatai (köztük OM számnak), illetve annak a ténynek a feltüntetése, hogy a tanuló ismereteit a készségfejlesztő speciális szakiskolában szerezte;
- a képzési szakterületek és a képzési idő feltüntetése, főbb kompetenciaterületek megnevezése (pl. szakmai ismeretek, szakmai gyakorlatok, társaskapcsolatok, kommunikáció témaköreiben);
- az egyes kompetenciaterületekhez kapcsolódó tájékoztató jellegű minősítés.

A tanúsítvány minősítése:

Kiválóan megfelelt

Jól megfelelt

Megfelelt

A képzésben részt vett*

**A képzésben részt vett minősítés a követelmények teljesítésének képtelensége esetén kerül bejegyzésre a képzésben aktívan részt vevő, de a követelményeket teljesíteni nem képes értelmileg akadályozott fiatal tanúsítványába.*

Felhasznált irodalom

Az Oktatási Miniszter 2/2005.(III.1.)OM rendelete a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről.

26/2004.(IX.16.)OM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004.(V.20.)OM rendelet módosításáról

Magyar Közlöny 130.szám II/3. Kötet

Az értelmileg akadályozottak intézményes ellátási formáinak változása
Forrásgyűjtemény BGGyTF Szerkesztette:Lányiné dr. Engelmayer Ágnes

Értelmileg akadályozottak számára készült szakmai programmodulok
Nemzeti Szakképzési Intézet kiadványa www.szakkepzes.hu

Dr.H.C. Günzburg: Pedagógiai Analízis és Curriculum a szociális és személyiségfejlődés mérésére értelmi fogyatékosoknál
ELTE-BGGYPF Budapest 2000.

Hatos Gyula: Értelmileg akadályozott felnőttek pedagógiai kísérése
ELTE BGGYFK Bp. 2000.

Helyzetelemzés 2003

A speciális szakiskolai képzés fejlesztési irányelveinek meghatározásához
Nemzeti Szakképzési Intézet Szerkesztő: Bruckner László

Dr. Kemény György: Mézeskalácsok 1. Magyar Népművészet IV. Magyar Népművészeti Múzeum Néprajzi Osztálya 1925

Munkahelyi Gyakorlat Kézikönyv
Salva Vita Alapítvány, Fekete Sas Kiadó Bp. 2004.

Pete Lászlóné: Készítsünk mézessütit! Nemzeti Tankönyvkiadó 2. kiadás 1999

Rudnay János – Beliczay László: Mézkönyv, A méz és a mézeskalács története. Corvina 1987

Szakképzési Szemle XIX: Évfolyam 2003. 2. szám (117-179.oldal)

Szakképzési Szemle XIX: Évfolyam 2003. 3. szám (277-282.oldal 315-317.old.)

Szakképzési Szemle XIX: Évfolyam 2003. 4. szám (382-391.oldal)

Jobwards Az Európai Közösség LEONARDO DA VINCI közösségi szakképzési akcióprogramjának területei CD (pl. Felnőttként a munka világában, Munkavállalói jogok és kötelességek, Szociális kompetenciák,)

Vásárhelyi Judit – Vásárhelyi Tamás: Játsszunk mézesbábost Dorogi Nyomda KFT Primusz Kiadó

Weiner Piroska: Faragott mézeskalácsformák Corvina 1981

